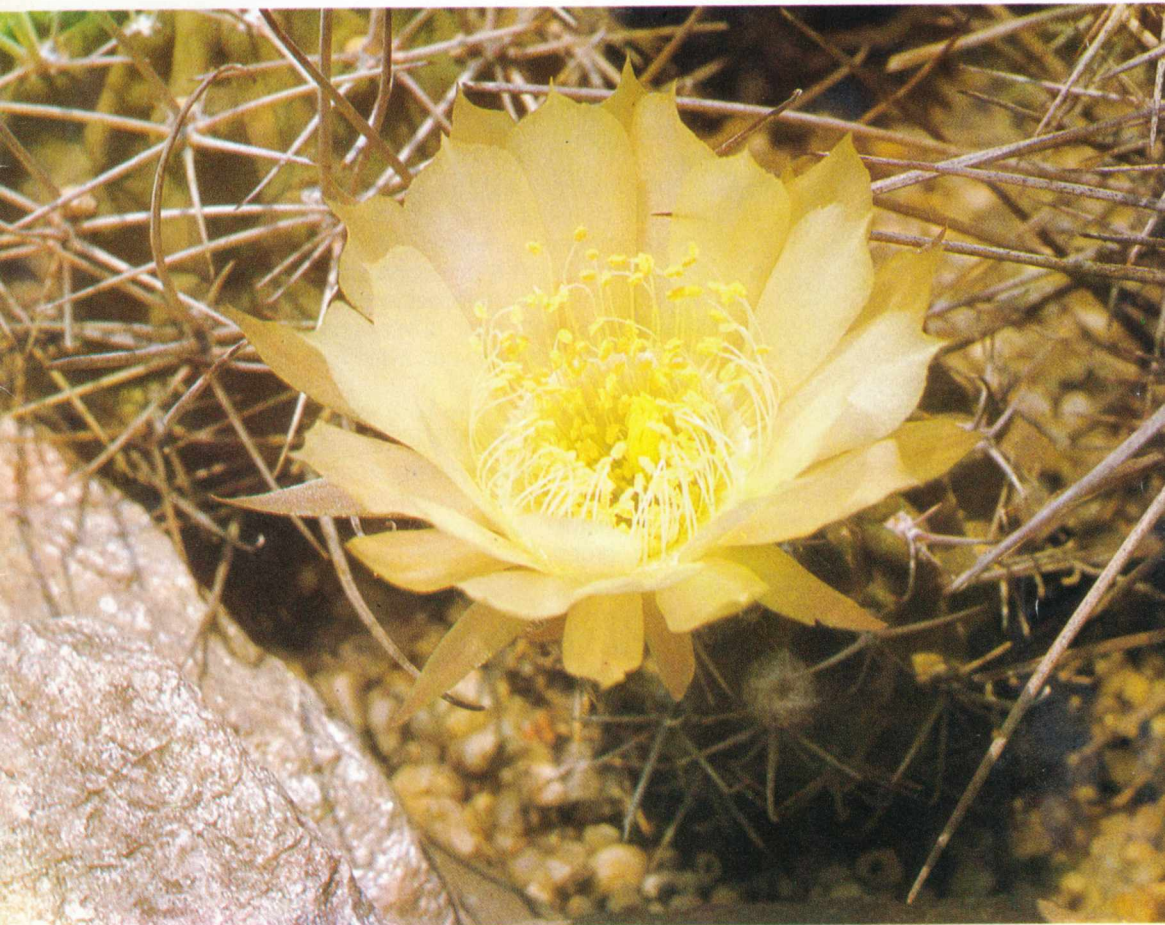

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Lobivia lateritia (Gürke) Br. & R. var. *citriflora* Rausch var. nov.

Foto: W. Rausch

59ste JAARGANG
NO. 2
FEBRUARI 1980

Lobivia lateritia (Gürke) Br. et R. var. citriflora Rausch var. nov.

W. RAUSCH

Simplex, globosa ad brevi-cylindrica, ad 15 cm alta et 9 cm diametens glauca, radicibus horizontalibus; costis 16, perpendicularibus, sulco transverso parvo in gibberes 1,5-2 cm longos divis; areolis sub sulco sitis, ovalibus, 6 mm longis, albo-ad griseo-tomentosis; aculeis marginalibus 6-8, patentibus ad accumbentibus, inter se contextis, ad 45 mm longis, uno minore deorsum directo; aculeis centralibus 1-3, ad 60 mm longis, sursum erectis, saepe paulum hamatis; aculeis omnibus subulatis, basi incrassatis, nigris, basi rubris, postea cornus colore. Floribus alte-lateralibus, 45 mm longis et 40 mm diametentibus; ovario et receptaculo ochraceo, squamis fuscis, rubiginoso-acuminatis, lana grisea ad fusca tecto; phyllis perigonii exterioribus lanceolatis, fusco-roseis, medio-fusco-striatis; phyllis perigonii interioribus paulum latoribus, longe-acuminatis, flavidis ad albis; fauce et filamentis albis, intus viridibus; stylo brevi et crasso, viridi, stigmatibus (10) 5-10 mm longis, viridibus; floribus malum citreum olentibus. Fructu seminibusque typi modo.

Patria: Bolivia, a Villazon, casa del diablo in occidentem versus, 3.300 m alt.

Typus: Rausch 748, depositus in Herbario Collectionis Plantarum Succulentarum Municipali Turicensi, Helvetia.

Alleenstaand, kogelvormig tot kort-cilindervormig, tot 15 cm hoog en 9 cm $\varnothing$, grijsgroen met vlakgroeïende wortels, 16 ribben, loodrecht, door een kleine dwarsinkeping verdeeld in 1,5-2 cm lange knobbels, areolen geplaatst onder de dwarsinkeping, ovaal, 6 mm lang, wit tot grijsviltig, 6-8 randdoorns, spreidend tot aanliggend, met elkaar verweven, tot 45 mm lang en een kleinere doorn naar beneden wijzend, 1-3 middendoorns, tot 60 mm lang, naar boven gericht, dikwijls iets gehaakt, alle doorns priemvormig met een verdikte voet, zwart met een rode voet, later hoornkleurig.

Bloemen boven aan de zijkant verschijnend, 45 mm lang en 40 mm $\varnothing$, vruchtbeginsel en bloembuis okerkleurig met bruine schubben met roodbruine punten, grijze tot bruine wol, buitenste bloembladen lancetvormig, bruin-roze met bruine middenstreep, binnenste bloembladen iets breder met een lange punt, geelachtig tot wit, keel en meeldraden wit, van binnen groen, stamper kort en dik, groen, stempellobben (10) 5-10 mm lang, groen. De bloemen ruiken naar citroenen. Vrucht en zaad zoals bij de typeplant.

Vaderland: Bolivia, westelijk van Villazon, Casa del Diablo op 3.300 m hoogte. Type Rausch 748 gedeponeerd in de Stedelijke Succulentverzameling te Zürich, Zwitserland.

Enzianweg 35, A 1224 Wenen, Oostenrijk.

Vertaling: J. Defesche/Th. Neutelings.

Mexicaanse reisverhalen (I)

HUBERT MULLER

1. De reis naar Tehuacan

De busreis naar Tehuacan is met recht een vermoeiende aangelegenheid te noemen. Want die duurt maar even ruim 4 uren en tijdens 3 ervan wordt men vanwege de talrijke bochten in dat reistraject behoorlijk heen en weer geschud.

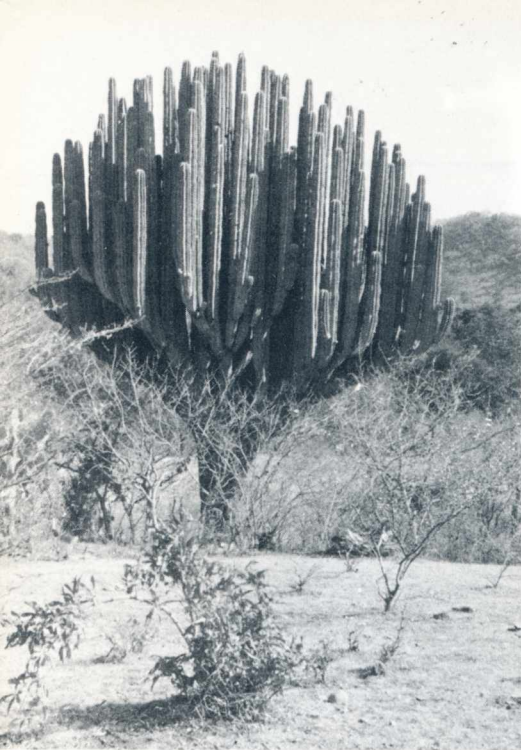

Foto 1: *Pachycereus weberi*

Foto 2: *Myrtillocactus geometricans* var. *grandireolatus*

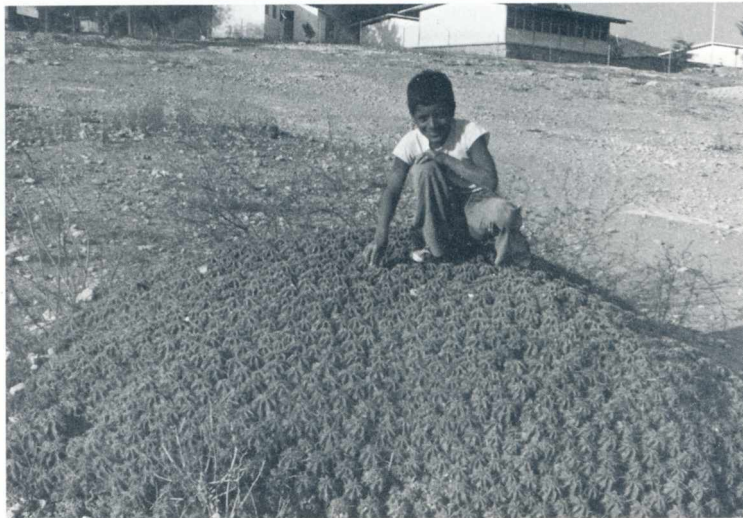

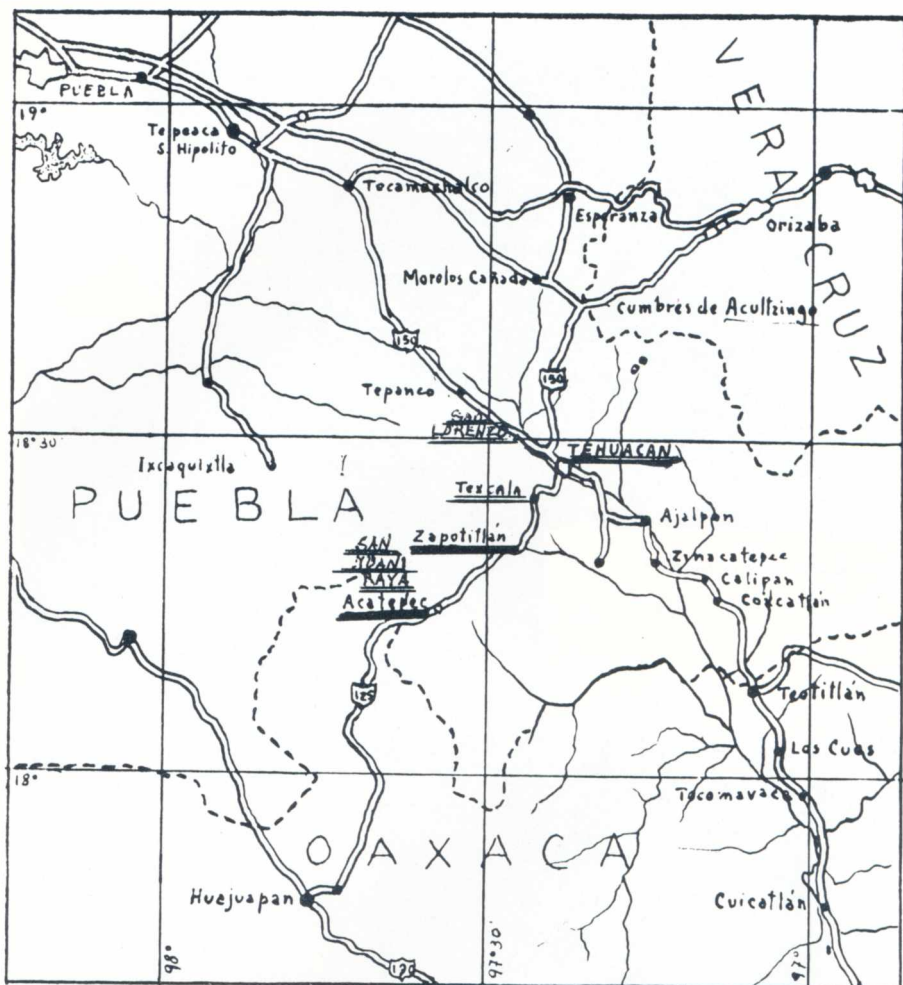
Foto 3: Een dikke *Ferocactus robustus* op het dorpsplein van Colonia Emiliano Zapata. De cactus is veel ouder dan de huizen!

Foto 7: Uitzicht hoog boven Tehuacan.

Foto's van de schrijver

Het laatste gedeelte van de reis, nog zo'n 150 km lang, voert dwars door wouden met Cereussen. Van uit het raam van de bus kan men ongeveer een dozijn verschillende soorten waarnemen. Zoals bijvoorbeeld de statige, groene kandelabercereussen zoals *Pachycereus weberi* (zie foto 1), *Escontria chiotilla*, *Stenocereus pruinosis*, *Stenoc. stellatus*, *Stenoc. beneckeji*, *Myrtillocactus geometricans* var. *grandiareolatus*, (zie foto 2), *Neobuxbaumia macrocephala* (synoniem: *Mitrocereus ruficeps*) en vele, vele andere.

Vroeg in de middag kwam ik in Tehuacan aan. Al spoedig vond ik het aangenaam aandoende hotel "Madrid", dat voorzien was van een grote patio, geheel met bloemen gevuld. Toch besloot ik om na de lange busreis een wandeling te gaan maken. Zo verliet ik het stadje in oostelijke richting en kwam tot het voorplaatsje Colonia Emiliano Zapata. Op het dorpsplein ervan werd ik meteen verrast door een indrukwekkende plant, die daar stond te pronken. Het was namelijk een oeroude *Ferocactus robustus* met een doorsnede van ruim 3 meter! (zie foto 3). Deze was veel ouder dan de nederzetting zelf, die zich later erom heen ontwikkeld had.

Enige honderden meters verder was er een helling vol vrolijk aandoende *Coryphantha calipensis*. En vervolgens geraakte ik op een klein militair oefenterrein. Nu plegen soldaten in het algemeen geen natuurbeschermers te wezen. En ook de Mexicaanse militairen zijn daarin geen uitzondering. Overal lag dat terrein bezaaid met uitgetrokken exemplaren van de fraaie *Ferocactus recurvus*, *Feroc. flavovirens*, *Feroc. robustus*, *Coryphantha's*, *M. conspicua*, *M. carnea* en *M. elegans*. Echter een groot aantal ervan stonden nog in de omgeving,

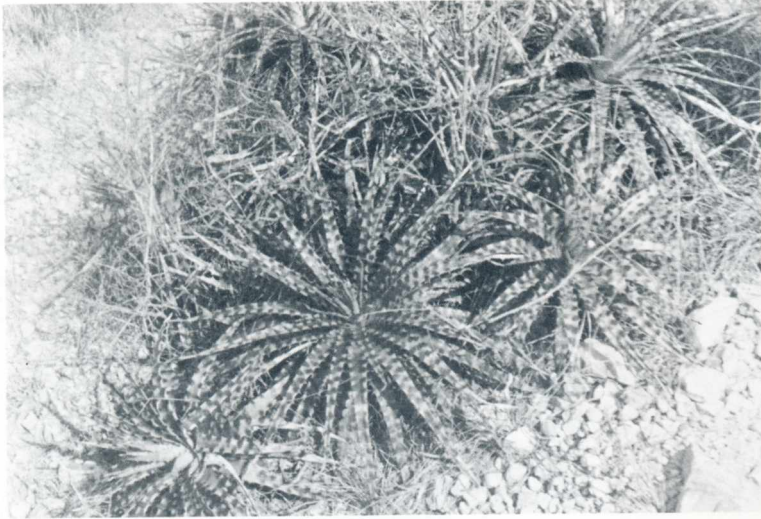
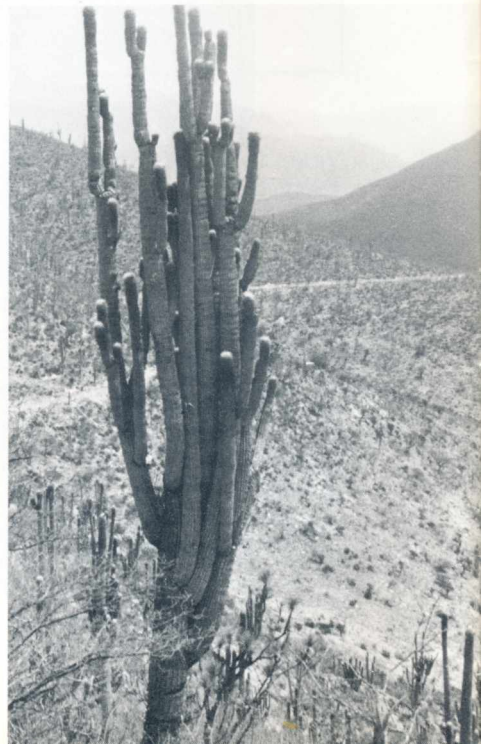

Foto 4: *Bromelia's* en *Hechtia's*.

Foto 5: *Pilosocereus chrysachantus*, hoog boven Colonia Emiliano Zapata.

Foto 6: Roodbloeiende *Neobuxbaumia macrocephala*

weliswaar gedeeltelijk behoorlijk beschadigd, maar niettemin kennelijk voorzien van levensdrift.

Een groot veld in de buurt was geheel met *Hechtia's* bedekt. Enige ervan waren voorzien van een prachtige, rode kleur (zie foto 4). Ook mooie *Bromelia's*, *Agaves*, *Echinocactus grandis* en *Chameropsalmen* groeiden er.

Een steil, moeilijk begaanbaar geitenpad voerde recht omhoog naar de Cerro (= bergtop). Al halverwege stonden daar statige exemplaren van *Pilosocereus chrysacanthus*, waarvan de bloemen in dikke wol gehuld waren om zich te

Foto 8: Een *Echinocactus grandis* alsmede de schrijver in een woud van Cereussen.

beschermen tegen de vraatzuchtige mieren. (Zie foto 5). Ook diverse *Opuntia's* en de in het gehele gebied verspreide, groene *Myrtillocactus geometricans* var. *grandiareolatus* waren daar met prachtige exemplaren voorhanden. Geheel bovenaan echter was er een compleet woud van Cereussen, waartussen als gezelschap *Agaves* en *Bromeliasoorten* stonden (zie foto's 6, 7 en 8).

En hier stond ik dan, wel 400 m boven Tehuacan, dus op meer dan 2.000 m hoogte, omdat Tehuacan zelf al 1676 m boven de zeepiegel ligt. En vandaar dan ook de zuivere, heldere lucht en het onvergetelijke panorama, dat zich voor mijn ogen ontrolde. Ongaarne verlaat ik dan ook deze schitterende plek. Maar op het zuidelijk halfrond valt de nacht snel en het afdalen richting Tehuacan was bepaald niet zonder problemen.

In Tehuacan is er overigens een interessant museum, dat ik de volgende ochtend bezocht. Men ziet daar bijvoorbeeld fossiele cactussen (zowel planten

als vruchten) uit het grijze verleden, periodes die zich over meer dan 10.000 jaren uitstrekken. Een Amerikaanse archeoloog heeft er leiding gegeven aan de opgravingen, die in te delen zijn in lagen vanaf 10.000 v. Chr. tot 1.500 n. Chr. Daaruit heeft men kunnen vaststellen, dat de inheemse, Indiaanse bevolking sinds duizenden jaren cactusvruchten verzamelden en nuttigden. Ook de ontwikkeling van de maïsplant kan men daar goed volgen, dank zij de goed bewaard gebleven fossiele vondsten: 8.000 jaren geleden waren de eerste maïskolven maar 2 cm lang en bevatten slechts een paar maïskorrels. En vervolgens hebben de Indianen in niet aflatende ijver en inspanning inzake keuze van soort, kweekwijze en cultivering de maïs tenslotte zozeer verbeterd, dat deze plant reeds bij de Spaanse verovering van Mexico de huidige vorm had.

(wordt vervolgd)

42, Avenue Monterey, Luxembourg

Vertaling: J. Defesche / Th. Neutelings.

Een Brand(t)end probleem (vervolg)

J. THEUNISSEN

Mijn eerste bijdrage onder deze titel is niet zonder reacties gebleven. Enkele daarvan waren schriftelijk en (gelukkig) niet altijd instemmend. Dit kan alleen de objectiviteit bevorderen. Op verzoek van een Duitse vriend zond ik de doorslag van het manuscript vóór de verschijning in Succulenta aan de heer Brandt met de vraag mij zijn zienswijze mee te delen. Tegen mijn verwachting in ontving ik al vrij snel een zeer uitgebreide brief van hem, waarin hij een aantal zaken tracht duidelijk te maken.

De heer Brandt is van beroep entomoloog (insektenkundige) en heeft reeds voor de laatste wereldoorlog grote studiereizen gemaakt met name naar de Himalaja, vanwaar hij diverse nieuwe soorten insecten heeft meegebracht. In de insectenkunde heeft men het al wat verder gebracht dan in onze liefhebberij; zo kan elke soort zonder vergissingen gedetermineerd worden aan het geslachtsapparaat, dat absoluut identiek is bij verschillende exemplaren van dezelfde soort.

Dat zijn beschrijvingen slechts verschijnen in de minder bekende periodieken schrijft de heer Brandt toe aan een "samenzwering", die tot doel zou hebben het werk van hem te boycotten. Zo deze indruk dan al gewekt is bij de heer Brandt, dan lijkt het mij niet onwaarschijnlijk, dat deze gevestigd is door het feit dat het niet eenvoudig is met hem te corresponderen. Immers hij ontwijkt vragen en het is een duidelijke zaak dat een redacteur niet tot in het oneindige kan blijven schrijven.

Het zal geen verwondering wekken dat de heer Brandt in zijn brief benadrukt, dat de door hem beschreven planten inderdaad ook allemaal eigen soorten of variëteiten zijn. Naar zijn mededeling heeft hij met de heer Lau ook gesproken over het complex van Tarabuco-soorten. Deze groeien in een uitgestrekt gebied, doch wel steeds goed lokaal afgegrensd en naar habitus en zaad vorm goed te onderscheiden. Lau zelf wist zich niet goed raad met deze groep. Ditzelfde geldt overigens ook nog voor andere soorten.

Deze eerste brief besluit hij met een verduidelijking over zaadvormen. Jaren geleden ontving de heer Brandt voor studiedoelinden van vele soorten *Parodia's* zaadporties van de heer Krasucka. Per soort ontving hij 5 zaden, de heer Krasucka had het zaad ontvangen van de heer Lau. De grootste verrassing was wel, dat er nauwelijks porties bij waren, waarvan de 5 zaden gelijk waren! Bij de meeste porties vond hij zaden van 2 verschillende soorten, soms zelfs van 3. Tel uit je winst als je een portie van 100-500 zaden hebt! Overigens leverden zaden die Lau direct leverde en zaden die van Uhlig betrokken werden hetzelfde beeld. Zelfs zaad, dat door Ritter werd geleverd hoorde niet steeds tot een en dezelfde soort.

Van de heer Middleditch ontving ik een schrijven, waarin hij eveneens wijst op het feit, dat onder één veldnummer meer dan één soort aangeboden kan worden. De fout wordt dan vaak gemaakt door de verzamelaars in het veld, die zowel één soort onder verschillende namen aanbieden als verschillende soorten onder één naam. Het ligt dan voor de hand, dat wij als liefhebbers denken dat er in de kwekerijen maar wat aangerommeld wordt, terwijl de kweker totaal geen blaam treft. Hij breekt dus duidelijk een lans voor Brandt en grijpt terug op een groot aantal *Gymnocalycia* die in 1923 door de DKG als eigen soort werden afgewezen, doch later toch erkend werden. Al deze soorten komen voor in een vrij beperkt gebied en worden nog steeds als zelfstandige soorten beschouwd. Hij vraagt zich af of de "cactus-establishment" Brandt's namen afwijst uit een achterhaald soort conservatisme of dat de DKG uiteindelijk toch gelijk had.

Naar aanleiding van zijn bevindingen aan de zaden van één soort legde ik de heer Brandt de vraag voor of er niet geconcludeerd moest worden dat ófwel alle zaadleveranciers ons beduvelen door meer dan 1 soort in een portie zaad te mengen, ófwel dat de zaden in één bes, dus van één soort onderling evenveel verschillen als mensen onderling. In het laatste geval moet toegegeven worden, dat de zaadvorm niet geschikt is als determinatiemiddel zonder meer. Dit laatste wordt ook bevestigd door wetenschapsmensen als Prof. Diers en Dr. Barthlott, die zich bezig houden met rasterlektronenmicroscopie. de eerste conclusie lijkt mij persoonlijk uitgesloten.

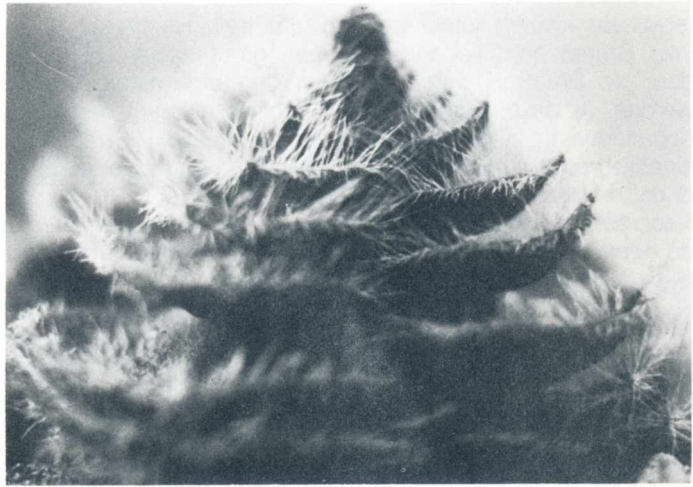
Ook legde ik de heer Brandt de vraag voor, of het wel juist was planten te beschrijven, waarmee een ander, namelijk Ritter als de vinder, reeds bezig was. Ik noemde de planten en het recht om ze te beschrijven het geestelijk eigendom van Ritter. Brandt is van mening, dat Ritter van dit recht afstand deed op het moment, dat hij planten en zaden ging verkopen. Wat de zaden betreft antwoordde hij, dat hij een tekening maakte van het "doorsnee-zaad" in een bes. Hierna heb ik de heer Brandt uitgenodigd zijn kennis op het gebied van het kweken en zaaien van *Parodia's* open te stellen voor de lezers van *Succulenta* in een aantal algemene artikelen, dus geen eerstbeschrijvingen. Ik hoop, dat op deze manier duidelijk wordt, hoe de heer Brandt zijn planten bestudeert, zodat het ook gemakkelijk kan worden te beoordelen of zijn beschrijvingen al dan niet gerechtvaardigd zijn. Zonder het tot een polemiek te willen laten komen hoop ik toch, dat de heer Brandt zo een objectieve kans krijgt zijn zienswijze duidelijk te maken. Het doet mij dan ook genoeg de eerste bijdrage van zijn hand, die handelt over de oorsprong van de subtribus *Notocactinae*, te kunnen aankondigen.

Crassula barbata Thunberg

JAAP MIERAS

Tot de in weinig verzamelingen geheel ontbrekende geslachten mag zonder enige twijfel wel het geslacht *Crassula* worden gerekend. Een aantal klein blijvende en in ons "kas-klimaat" zich redelijk tot goed thuis voelende dikkertjes (immers dat is de letterlijke vertaling van het Latijnse *Crassula*!) heeft zich her en der een plaatsje verworven. Tot een der meer gewaardeerde onder hen mag ongetwijfeld *Crassula barbata* worden gerekend. Hoewel het al in 1778 beschreven werd, is het een plantje gebleven, dat een niet al te grote verspreiding heeft gekend - al mogen we het zeker niet echt zeldzaam noemen. De meestal omgekeerd eivormige, enkele cm lange bladeren vormen aanvanke-

*Een volwassen
plant begint
knop te
zetten*

*Detail van
de bloeiwijze*

*Foto's van
de schrijver*

lijk een rozet, dat een aantrekkelijk uiterlijk krijgt door de tot 5 mm lange haren aan de bladrand. Vooral in de droge tijd, als bladeren en haren wat naar binnen krullen, krijgt de plant het voorkomen van een harig, enkele cm groot bolletje.

Na enkele jaren ontstaat uit het hart een bloeistengel, die tot 30 cm hoog kan worden en die bedekt is met talrijke, meestal witte, tot ½ cm grote bloempjes. Soms is de plant monocarp, d.w.z. ze sterft na de bloei af. Meestal echter worden voordien wel enkele zijscheuten gemaakt. Trouwens, zaadwinning uit de uitgeboeide bloempjes loont in een aantal gevallen ook wel. Bloei van de plant behoeft dus niet een verdwijnen van de plant uit de verzameling te betekenen.

De plant komt van nature voor in de Zuidafrikaanse Kaapprovincie, van Prince Albert langs de Grote Karroo tot bij Calvinia. Ze groeit daar op steenrijke hellingen van gebergten en bloeit er in het voorjaar (in Zuid-Afrika dus in september tot november, bij ons een half jaar later!).

De plant behoeft een goed doorlatende, aan organische bestanddelen arme grond en vrij veel licht. Voor wat de temperatuur betreft, stelt de plant niet zoveel eisen: 's winters liefst zo'n pakweg 10°C als minimum, al mag het zo nu en dan ook wel eens even wat koeler zijn. Hoewel de plant te boek staat als "wintergroeiër" moet toch als goede raad worden meegegeven, dat met name 's winters uiterst voorzichtig met water moet worden omgesprongen: teveel water, in combinatie met de geringe lichtintensiteit in onze winter, is al gauw verantwoordelijk voor te weelderige groei, waardoor het typische gedrongen en harige karakter van de plant - en dat maakt de plant voor de meesten juist zo aantrekkelijk! - verloren gaat.

Literatuur:

H.R. Tölken - A revision of the Genus *Crassula* in Southern Africa. "Contributions from the Bolus Herbarium", No. 8, Part 2, (1977) blz. 400-402.

Het Zwanevlot 87, 7206 CE Zutphen

60 jaar Succulenta (Slot)

J. de Gast

Ook het Clichéfonds krijgt een nieuwe beheerder. De heer J.A. Schraets neemt de taak van de heer Linssen over.

Wanneer de heer De Gast aan de beurt van aftreden is, stelt hij zich niet meer herkiesbaar. Mevr. Boender wordt algemeen sekretaresse. De plaats van een 2de sekretaris blijft voorlopig onbezet.

8 September 1978 overlijdt de heer A.F.H. Blaauw. Hoewel lang lid van Succulenta geweest, lag zijn betekenis voor de vereniging uitsluitend in het bestuurlijke vlak. Gedurende zes jaar leidde hij de vereniging uitstekend.

Eind 1978 geeft de heer Link te kennen dat hij in 1979 het penningmeesterschap zal neerleggen. Hij vindt de heer G.W. Leive bereid zijn taak over te nemen. Het jubileumjaar 1979 begint slecht. Meningsverschillen in het Dagelijks Bestuur leiden tot aftreden van de voorzitter, sekretaresse en 2de penningmeester, resp. de heer Bravenboer, Mevr. Boender en de heer Orlemans. Het Hoofdbestuur benoemt daarna de heer L. van Kampen tot waarnemend voorzitter, Mevr. Verduin neemt tijdelijk het sekretariaat op zich.

Bovendien zeggen de Heren De Graaf en Noltee hun medewerking aan de redactie van Succulenta en het Buiningfonds op.

Jammer, dat Succulenta zo aan zijn 61ste jaar begint.

Uit het hiervoor geschetste overzicht echter blijkt, welk enthousiasme er in de voorgaande jaren is opgebracht om ondanks alle moeilijkheden ruim 4000 succulentenliefhebbers in één vereniging bij elkaar te brengen en 33 afdelingen op te richten. Dit rechtvaardigt het vertrouwen, dat ook nu de juiste mensen gevonden zullen worden om dat, wat bereikt is, te handhaven en verder uit te bouwen.

Nabeschuwing

Na 10 jaar deel uitgemaakt te hebben van het dagelijks bestuur, meen ik niet te mogen volstaan met dit geschiedkundig overzicht.

Daarom wil ik in deze nabeschuwing Uw aandacht vragen voor een en ander, dat voor Succulenta van groot belang is. Waar ik een eigen mening weergeef, behoeft U het er niet mee eens te zijn. Wel hoop ik, dat de leden hierdoor aangespoord worden over de genoemde zaken na te denken en onderling van gedachten te wisselen.

Succulenta is in betrekkelijk korte tijd driemaal zo groot geworden en heeft nu ca. 4000 leden. Momenteel neemt de groei af. Niet omdat er geen belangstelling meer is. Integendeel. Kijk maar naar de jaarverslagen van 1977 en 1978 van de ledenadministrateur. Er melden zich veel leden aan en ook onder de jeugd is er veel belangstelling, want veel kinderen schrijven het sekretariaat. Wanneer een groot deel van de nieuwkomers na korte tijd weer afvalt, heeft dat een oorzaak. Opvallend is, dat er naar verhouding meer verspreid wonende leden uit de ledenlijst verdwijnen dan afdelingsleden. Moeten er nu meer afdelingen opgericht worden en grotere afdelingen gesplitst?

Zo ja, hoe bevorder je dit?

Misschien vraagt U zich af: "Is het dan nodig dat het aantal leden zo hoog wordt opgevoerd? 4000 Leden is toch een mooi aantal?"

Toen ik 16 jaar geleden lid werd, waren er veel leden de mening toegedaan dat er niet veel groeimogelijkheden voor zo'n specialistisch gerichte vereniging inzaten. De snelle groei is eigenlijk vanzelf gekomen en de vereniging was er niet op voorbereid. Mijn mening is, dat het noodzakelijk is, dat het aantal leden toeneemt, dat dit zeker tot 8000 à 10.000 kan toenemen en dat Succulenta zich gereed moet maken, deze stroom nieuwe leden op te vangen. Dringende redenen voor een groter aantal leden zijn o.a.:

1. Tot nu toe was het zo, dat voor onze hobby niet veel geld nodig was, alleen liefde voor een brokje natuur. Dat moet zo blijven.
Onze contributie moet betaalbaar blijven voor iedereen en dit kan bij stijgende kosten alleen bereikt worden door toename van het aantal leden.
2. Ook het Buiningfonds is afhankelijk van de grootte van de vereniging. Betaalbare boeken kunnen alleen uitgegeven worden met een redelijk grote oplage en "redelijk groot" neemt toe bij stijgende kosten.
3. Succulenta heeft een succulentverzameling bijeen gebracht in het Succulentarium in Wageningen. Nadat bij de oprichting een - mislukte - poging is gedaan voor onderdak en onderhoud een subsidie te verkrijgen is voor zover mij bekend, niets meer in die richting ondernomen.
Wanneer wij de zorg voor onderdak voor en onderhoud van de verzameling overlaten aan anderen, zullen we na verloop van tijd geen aanspraak meer kunnen maken op het eigendom van de kollektie.

Succulenta moet streven naar een Succulentarium waarop het werkelijk eigendomsrecht kan laten gelden. In de eerste plaats moet Succulenta dan zelf geld ter beschikking stellen en de vereniging kan dit alleen met veel leden bijeen brengen.

4. De kosten voor sprekers nemen steeds toe, zelfs wanneer deze alleen vragen om vergoeding van reis- en verblijfkosten.

Alleen meer leden zullen in staat zijn hiervan de lasten te dragen.

De vele nieuwe leden kunnen alleen goed worden opgevangen met een goede organisatiestructuur.

Het vorig dagelijks bestuur zag in, dat er iets aan de huidige structuur schort en zou voorstellen doen voor nieuwe statuten. Het hoofdbestuur ging hiermee akkoord. Van de aanvang af bleken er echter zulke ernstige meningsverschillen over de juiste structuur te bestaan, dat zij de kiem vormden voor het uiteenvallen van het dagelijks bestuur.

Ten aanzien van de juiste organisatiestructuur voor Succulenta bestaan er binnen de vereniging ook zeer verschillende opvattingen. Gezien bovenstaande ervaring en met de herinnering aan de scheuring in de dertiger jaren - die ook ontstond door een verschil in opvatting over de organisatievorm van Succulenta - dient het aanbeveling bij het ontwerpen en invoeren van nieuwe statuten omzichtig te werk te gaan.

Daarnaast wil ik er op wijzen, dat ook bij de beste organisatiestructuur een bestuursfunctie geen erebaantje is. Er moet hard gewerkt worden, werk waarvoor men vaak weinig waardering oogst.

Vertrouwen in de toekomst, dat ik neerschreef in de laatste zin van het "Overzicht 1919-1979" houdt niet in: de ogen sluiten voor de moeilijkheden. Daarom meende ik U het bovenstaande niet te mogen onthouden.

Graaf Gerhardstraat 10, 5913 VR Venlo

Het geslacht *Lophophora* (I)

H. RUINAARD en C.A.L. BERCHT

Lophophora williamsii (Lem.) Coult. is onder de liefhebbers van cactussen één van de bekendste planten en komt waarschijnlijk in zeer veel verzamelingen voor. Een van de redenen is zeker de mystieke sfeer die rond deze cactus hangt. Door verschillende Indiaanse stammen in Mexico werd en wordt deze cactus als heilig beschouwd. De eerste beschrijving is van de hand van pater Bernardino de Sahagun (ca. 1560). Hij noemde het *Peyotl*, de naam waaronder hij bekend was bij de Chichimeca-indianen. Volgens Reko¹⁾ is het woord peyotl of peyote een verbastering van het oud-azteekse (Nahuatl) woord piyautli, hetgeen "klein verdovend middel" betekent. Naast het vrij algemene gebruik van het woord peyotl komen nog andere namen voor. De Tepehuane-indianen noemen hem *Kamaba* en de Tarahumares- en de Huichol-indianen *Hiculi* en *Ciguri*²⁾. De gedroogde kop van de cactus heet *mescal button*. Mescal is afgeleid van het Nahuatl-woord mexcalli, dat oorspronkelijk Agave betekende maar later de meer algemene betekenis van bedwelmend middel kreeg. (Mescal beans hebben niets uitstaande met de peyotl; het is de naam voor de rode zaden van *Sophora secundiflora*³⁾).

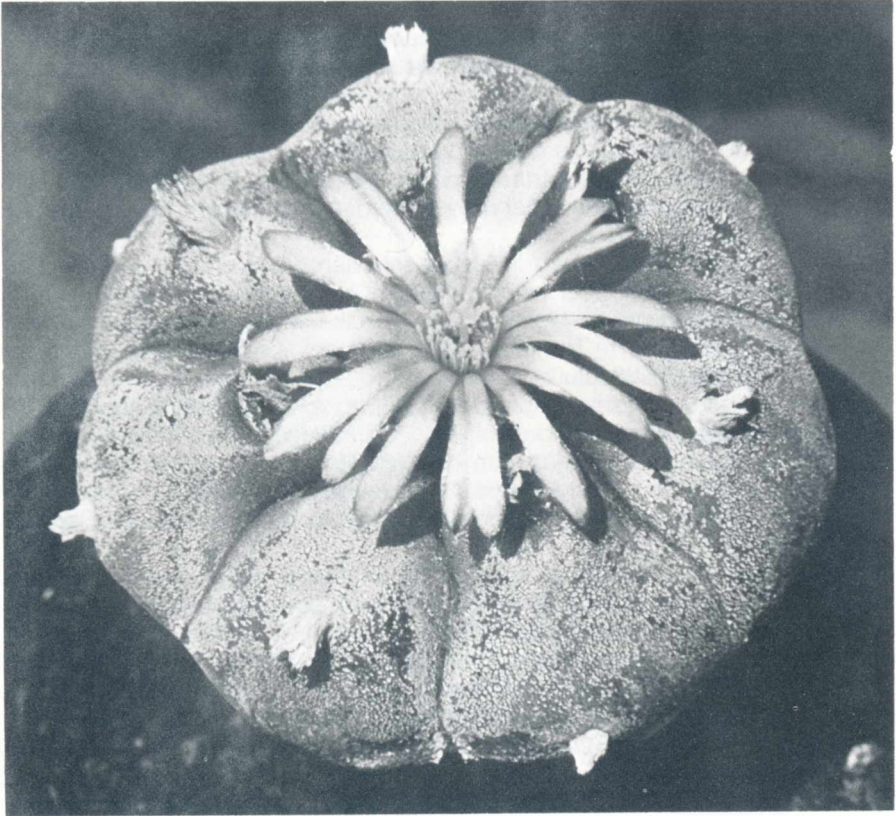

Fig. 1: *Lophophora williamsii*, importplant, gekocht in Amsterdam

Tijdens godsdienstige ritën werd de peyotl door de Indianen gebruikt als een middel om in een roes- of trance-toestand te geraken. Ook thans is het kauwen van deze bittere cactus, al dan niet gedroogd, bij religieuze Indiaanse feesten nog in gebruik. Een in dit verband bekende sekte in het zuiden van de Verenigde Staten is de Native American Church, die de peyotl nuttigen om in een diepe trance te geraken, waarbij ze een direct geestelijk contact met hun god beleven⁴). Het Peyotisme is te vergelijken met de Avondmaalviering. De belangrijkste ceremonie is een bijeenkomst die de hele nacht duurt en die begint met het opkauwen van de heilige peyote. Lange perioden van stilte worden afgewisseld door het zingen van peyote-gezangen en er ontstaat een intens gevoel van eenheid en broederschap.

De door de peyotl opgewekte trance-toestand wordt veroorzaakt door een aantal chemische verbindingen die in de cactus voorkomen. Deze verbindingen behoren tot de klasse van alkaloiden, oftewel basische stikstofverbindingen. Van de ongeveer 27 geïsoleerde alkaloiden⁵) is mescaline de meest werkzame verbinding. Stoffen die een ingrijpende werking op de geest uitoefenen, noemt men in het Nederlands "drugs", in het Engels "narcotics" en in het Duits "Rauschgifte". Mescaline behoort met andere, soortgelijk werkende verbindingen, tot de groep van hallucinogene of geestverruimende drugs, ook wel aangeduid met psyche-

delica. Deze stoffen hebben de eigenschap dat ze in zeer kleine hoeveelheden een zeer ingrijpende invloed op de geest uitoefenen. (De werkzame dosis is voor mescaline 300 tot 600 milligram - de gedroogde mescal button heeft een mescaline-gehalte van 4 tot 7%-, voor psilocybine 6 tot 12 milligram en voor LSD-25 is de werkzame dosis 0,02 tot 0,1 milligram ⁶⁾). Karakteristiek voor de werking van hallucinogenen is het versterken van diverse waarnemingen (intensievere kleur-, tast-, smaak- en gehoorwaarnemingen) en het verdiepen van diverse geestestoestanden zoals angst, blijheid, depressie, godsdienstbeleving, liefdesgevoelens, bizarre waanideeën en herinneringen. De invloed op de geest kan zo ingrijpend zijn dat men zelf niet meer in staat is om bewust de loop van zijn psychische toestand te beïnvloeden, dit in tegenstelling tot minder sterke hallucinogenen zoals bijvoorbeeld hasjiesj (werkzame bestanddeel tetrahydrocannabinol). Hoewel mescaline niet verslavend is, schuilt het gevaar van het gebruik ervan juist in dit verlies over de controle van de eigen geestestoestand. Bij onvoldoende begeleiding - beïnvloeding van buitenaf is wel mogelijk - kan de mescalinegebruiker in een psychotische toestand terechtkomen (zogenaamd "flippen" of "bad trip"), waarbij blijvende schade aan de geest niet ondenkbaar is. Bij dreigende angst-psychoses kan de werking van hallucinogenen geneutraliseerd worden door tranquilizers (= kalmeringsmiddelen zoals chloorpromazine) of slaapmiddelen (zoals bijvoorbeeld barbituraten). Mescaline vertoont in zijn chemische opbouw enige verwantschap met adrenaline, één van de stoffen die zorgen voor het doorgeven van de

Fig. 2: *Lophophora williamsii*

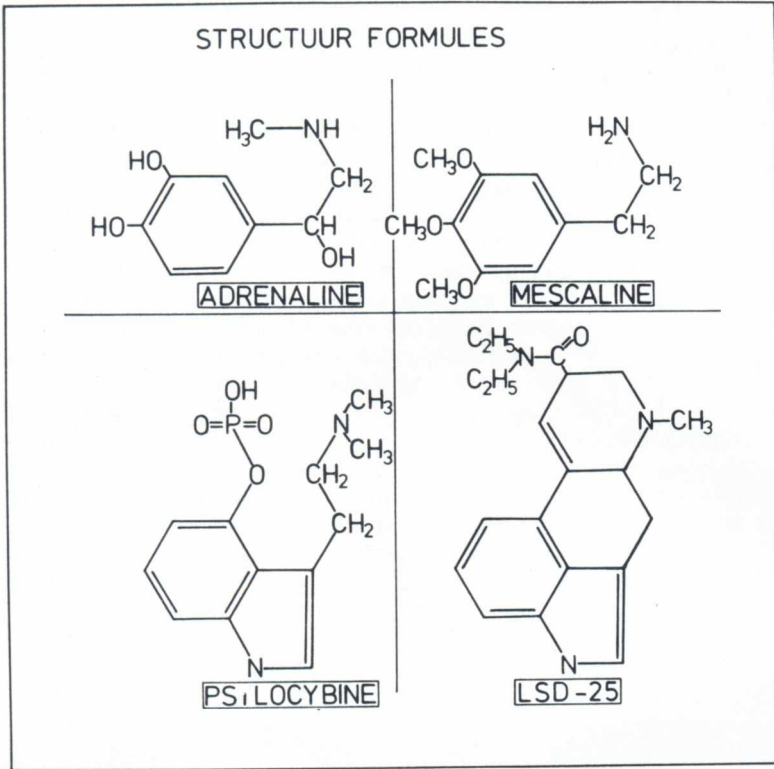
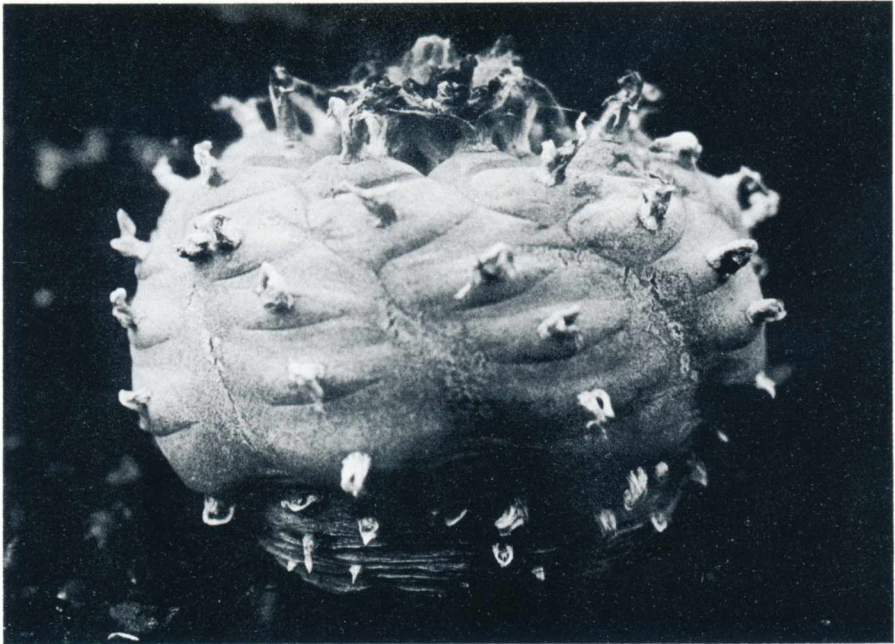

Fig. 3: Een al wat oudere *L. williamsii*

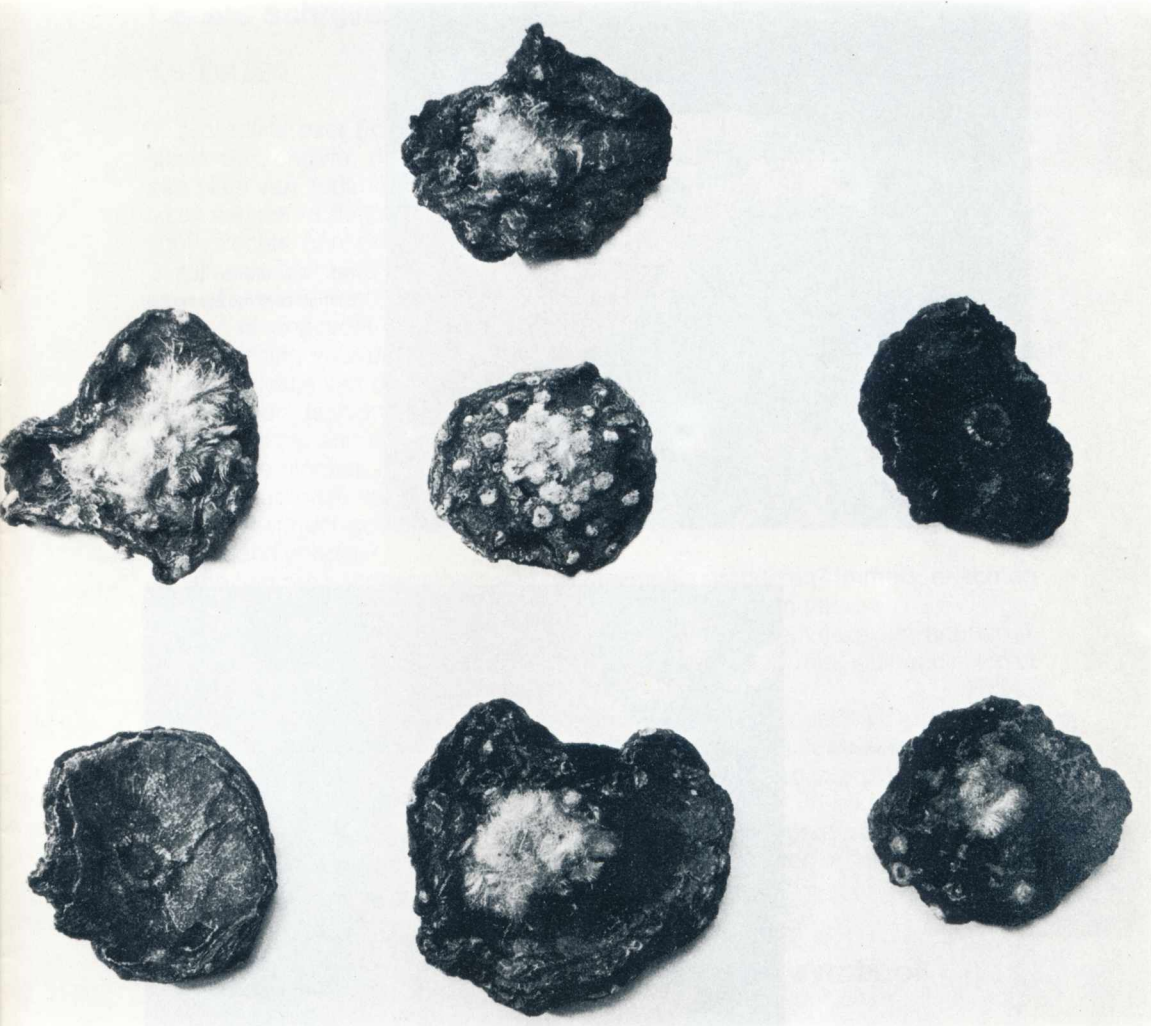

Fig. 4: Mescal buttons, afgebeeld op ware grootte

prikkels tussen zenuwcellen. Andere hallucinogenen zijn psilocybine en LSD-25. Psilocybine is de werkzame stof uit (Mexicaanse) Psilocybebepaddestoelen, terwijl LSD (afkorting voor **Lyxergsäure diäthylamide**) in 1943 door de Zwitserse farmacoloog Hofmann gesynthetiseerd werd uit een van de moederkorenalkaloïden (het getal 25 slaat op de 25-ste verbinding die Hofmann in de reeks van derivaten van lysergzuur synthetiseerde).

Wanneer we nu denken dat we *Lophophora williamsii* moeten gaan kweken om er mescaline uit te bereiden kunnen we ons deze moeite besparen,

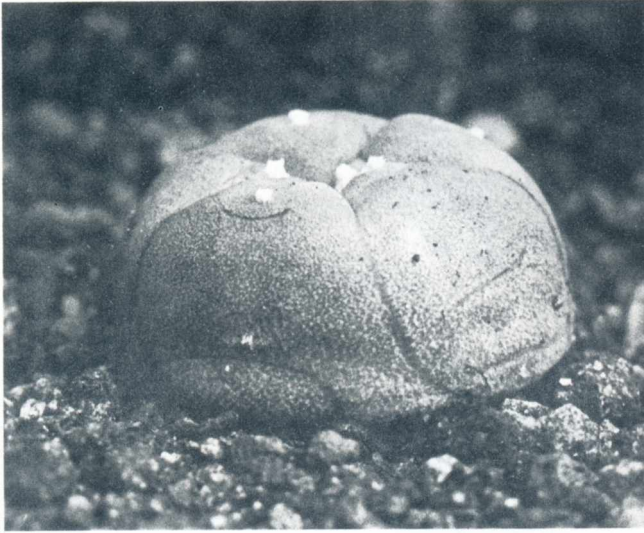
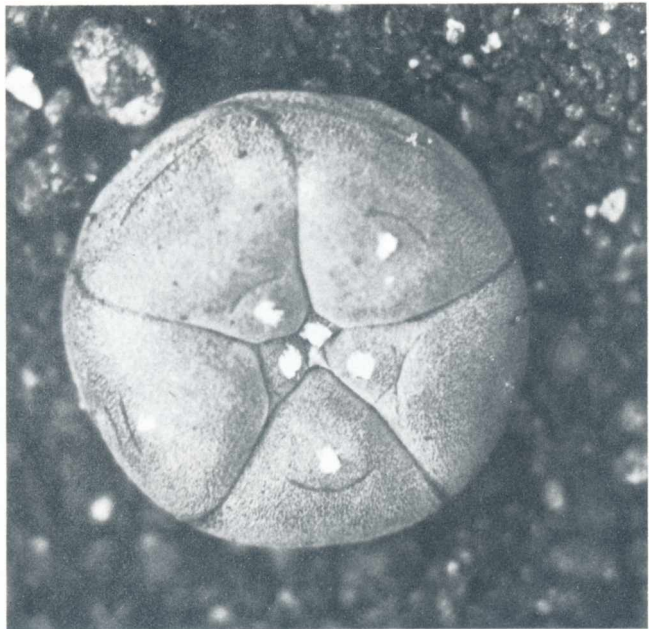

Fig. 5: *L. williamsii*,
2-jarige zaailing, zij aanzicht

Fig. 6: idem, bovenaanzicht

Foto's van
de schrijver

want mescaline kan op relatief eenvoudige wijze langs synthetische weg gefabriceerd worden. Toch is het juist de aanwezigheid van mescaline die de belangstelling voor deze cactus zo versterkt heeft. In Amsterdam worden prijzen van f 10,- à f 20,- en meer voor een niet al te grote *williamsii* betaald. Dat de planten bij drugliefhebbers zeer geliefd zijn, blijkt ook wel uit de diefstal in het Succulentarium te Wageningen, zoals we in het mei-nummer van Succulenta hebben kunnen lezen.

Lezers schrijven

A.B. PULLEN

In zijn artikel over *Echinocereus purpureus* Lahm. (Succulenta 58-9, sept. '79) slaakt de schrijver, de heer W. Sterk, de verzuchting: "Helaas heb ik er maar één plant van zodat ik er nooit zaad van kan winnen".

Ikzelf verkeer in de zelfde situatie als de heer Sterk. Ook ik bezit van genoemde soort slechts één exemplaar. Van mijn eigen zaailingen houd ik er altijd 2 of 3 zelf aan om zaad te kunnen winnen. Maar ook als men meer exemplaren van één soort heeft, kan men voor problemen komen te staan. De planten moeten nl. ongeveer gelijktijdig bloeien!

Een oplossing voor de geschetste problemen is misschien gedeeltelijk te vinden in een artikeltje van de heer Claus Doffing (KuaS 30-2, febr. '79).

De schrijver daarvan stelt voor te komen tot een pollenruilactie, waarbij liefhebbers elkaar aan stuifmeel helpen per post.

Vragen, die hierover rijzen, zijn o.a.

1. Zou dit in onze vereniging te organiseren zijn?
2. Blijft stuifmeel goed tijdens transport per post, onder soms minder gunstige omstandigheden?
3. Hoe kan men soortechtheid van het stuifmeel garanderen? Immers, er komen in de verzamelingen vele, verkeerd geëtiketeerde planten voor.
4. In hoeverre blijft het stuifmeel goed in koelkast of diepvriezer en hoe lang? Het probleem van het niet gelijktijdig bloeien is nl. met stuifmeelruil niet opgelost.

Als wij, als liefhebbers van cactussen en andere succulenten, pretenderen botanische soorten te kweken en zelfs bedreigde soorten in de cultuur in stand te willen houden, zullen wij er immers niet aan ontkomen die planten ook, en liefst uit het zaad, te vermeerderen. Zo niet, dan kunnen wij elke plant in onze verzamelingen, waarvan niet vermeerderd wordt, als verloren voor de soort en het voortbestaan daarvan beschouwen. Wie wil hierover in ons maandblad reageren?

Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen (Ov.)

Cephalocereus senilis (Haw.) Pfeiff., een symbool

RONALD FONTEYNE

Cephalocereus senilis, de bekende 'grijsaard' zou gerust het symbool kunnen zijn van onze onmacht als het erop aankomt de natuur te imiteren.

Het nabootsen van de natuurlijke standplaats van onze lievelingsplanten is immers hetgeen wij ons tot doel stellen, wanneer wij in de lage landen bij de zee een kasje bouwen, van verwarming voorzien, op tijd en stond nevelen, begieten en luchten. Maar is er wel iemand die zich ook die moeite getroost om eventueel nog extra te belichten tijdens de al te korte winterdagen? In dit kunstmatig ecologisch systeem brengen wij dan onze planten, in potten of uitgeplant in een tablet, van hoogstens enkele dm. diep; ook al niet hêt van hêt. Tot onze spijt en nijd blijken de dierlijke belagers van onze planten in deze nepnatuur wonderwel te gedijen. Het hanteren van de gifspuit geeft een nieuwe, zij het treurige, dimensie aan onze hobby.

Deze bedenkingen kwamen bij mij op toen ik voor het blanco blad papier zat om op voorstel van de redactie van dit blad iets te schrijven bij mijn voor de wedstrijd ingezonden foto's.

vervolg op blz. 50

De *Crassula*'s van onze collecties 4

B.K. BOOM

De *Globulea*'s

Globulea is al lang geen apart geslacht meer; vroeger rangschikte men onder deze naam soorten met opstaande kroonbladen, die aan de top een merkwaardig, **bolvormig aanhangsel** bezitten. Die aanhangsels sluiten aan de top dicht aaneen, zodat de bloemen van boven bekeken uit vijf witte bolletjes lijken te bestaan en waardoor de bloemen aan de bovenkant geheel afgesloten zijn. Men kan er dus niet in kijken. Een heel typisch kenmerk dus, dat evenwel niet zo constant is al men gaarne zo willen en daardoor werd *Globulea* al gauw een ondergeslacht en nu is het nog maar een sectie van het geslacht *Crassula*. Het valt namelijk niet mee, de bloemen goed te bekijken en het aanhangsel naar waarde te schatten; een loupe van 10x vergroting is daarbij wel nodig; benevens enige oefening in het ontleden van de bloemen.

Crassula radicans

Nu hebben de *Globulea*'s nog een tweede, meestal karakteristiek kenmerk: de bladen zijn **scheef** d.w.z. niet tweezijdig symmetrisch, de ene blad helft is kleiner dan de andere en ook zijn de overstaande bladen van één bladpaar meestal niet aan elkaar gelijk.

Binnen de Globulea's kent men kale en behaarde soorten, met bladen, die al of niet in rozetten gerangschikt zijn. De bloemen zitten in meestal ongeveer kogelronde bundels, die op hun beurt weer in pluimen staan, althans meestal, want bij *C. radicans* staan de bundels alleen.

In het algemeen zijn de Globulea's niet zulke mooie planten, op een enkele na natuurlijk (*C. radicans*), maar de echte Crassula-liefhebber geeft daar niet zo veel om; het zijn vetplanten en dus wil hij ze hebben.

Laten we met de kale soorten beginnen. De meest bekende hiervan is *C. cultrata* L. (1753), een vrij grote struik met scheve, vaak alle naar één kant gekeerde bladen. Het was een van de eerste Crassula's, die uit Zuid Afrika naar Amsterdam werd gebracht; dat moet wel rond 1689 geweest zijn. Deze soort komt uit Natal en de aangrenzende delen van de Kaaprovincie.

Na verwant is *C. radicans* (Haw.) Dietr. (1840), een dwergvorm van grote schoonheid; de stengels kruipen, vormen dus op de knopen adventiefwortels. Het is een prachtig plantje voor de liefhebberskas, vooral wanneer het bloeit: kleine, spierwitte bloemen in tot 5 cm lang gesteelde, alleenstaande, kogelronde bloeiwijzen van ongeveer één cm doorsnede. De bladen zijn maar een paar cm lang en iets scheef. TOELKEN rekent deze soort merkwaardigerwijs tot *C. pubescens*, een soort, die wij niet in cultuur hebben; hij noemt hem *C. pubescens* ssp. *radicans* (Haw.) Toelk. Hiermede kan ik het in het geheel niet eens zijn en wij blijven dit plantje dus *C. radicans* noemen.

Tussen haakjes: gewoonlijk spreekt men dit woord verkeerd uit: maar het is *C. radicans* en niet *C. rádicans*.

Van de behaarde soorten is *C. cotyledonis* Thunb. (1778) het meest bekend; alleen de naam kent vrijwel niemand, want op de etiketten in de collecties en bij de kwekers en natuurlijk ook in de prijscouranten staat altijd *C. cephalophora* of *C. canescens*. Dit is althans de opvatting van TOELKEN, waarmee ik volkomen kan instemmen. De bladen zitten bij deze soort aan de voet van de stengels dichtopeen, zijn rozetachtig opgehoopt; ze zijn vrij groot nl. 3-6 x 2-4 cm en gaan naar boven plotseling in de schutbladen over. Verder is de gehele plant dicht bezet met aanliggende, korte, grijze haren. In cultuur vinden we maar één kloon onder de naam *C. cephalophora* var. *dubia* of als *C. rotundifolia*. We kunnen deze kloon het beste opvatten als een cultivar en dan heet dit cultuurgewas: *C. cotyledonis* cv. 'Dubia'.

Naverwant is *C. rattrayi* Schonl. & Bak.f. (1902), die door TOELKEN ook tot *C. pubescens* wordt gerekend nl.: *C. pubescens* ssp. *rattrayi*. Misschien heeft hij daar wel gelijk in, maar er is niet veel verschil tussen deze en *C. cotyledonis*. De bladen zijn kleiner en zitten zowel in rozetten als langs de stengels. In cultuur vinden we deze planten sporadisch.

Van de behaarde soorten zonder rozetten is voor ons alleen van belang: *C. rogersii* Schonl. (1907), in de cultuur algemeen bekend als *C. cephalophora* en als *C. canescens*, dus net eender als bij *C. cotyledonis*. Het is een struikachtig groeiende vetplant, die in alle delen behaard is en waarvan de langwerpige tot spatelvormige bladen langs de duidelijk zichtbare stengels staan; die bladen vormen hier dus geen rozetten.

Deze *C. rogersii* komt vrij veel in de handel voor, vooral als jong stekgoed. Een soort, die vermoedelijk hier ook thuis hoort is *C. mesembryanthoides* (Haw.) Dietr. (1840), algemeen in cultuur als *C. trachysantha* (E. & Z.) Harv. (1862). Deze soort is gemakkelijk te herkennen aan het feit, dat vele delen dicht bezet zijn met lange, achterwaarts (dus naar beneden) gerichte haren. Het is heel jammer, dat deze bekende plant van naam moet veranderen en dan nog wel in een, die verwarring kan doen ontstaan. We hebben nl. ook nog een *C. mesembryanthemoides* en een *C. mesembryanthemopsis*. Maar volgens de Code

zijn dit helaas geen identieke namen.

Er zijn twee ondersoorten, waarvan er één algemeen in de cultuur voorkomt en één zeldzame. Ik zal ze beide noemen, want ze lijken zoveel op elkaar, dat het onzin zou zijn ze als afzonderlijke soorten te handhaven. De eerste is:

C. mesembryanthoides ssp. **mesembryanthoides**; dit is de ondersoort, die als *C. trachysantha* bekend staat. Deze laatste naam is jonger dan de eerste en dus is de eerste de correcte naam, die we dienen te gebruiken. Nu is het op etiketten en in catalogi natuurlijk onpraktisch deze beide lange namen te gebruiken en menigeen zal daarom volstaan met alleen: *C. mesembryanthoides*. Verstandig is dan wel om vooral in prijscouranten de synoniem *C. trachysantha* tussen haakjes te vermelden.

Genoemde ondersoort vormt een los vertakt struikje, waarvan de bladen zo ver uiteenstaan, dat de stengels zichtbaar zijn; de bladen zijn maar 1-2 cm lang, naar boven gaan ze geleidelijk in schutbladen over. De bloeiwijze bestaat uit een tuil met enkele bolronde bloembundels.

De tweede ondersoort is:

C. mesembryanthoides ssp. **hispida** (Haw.) Toelk. (1975), meestal voorkomend als *C. hispida* (Haw.) Dietr. (1840). Deze is vrijwel gelijk aan de eerstgenoemde ssp. met dien verstande, dat de bladen onder aan de stengel (soms ook wat meer hogerop) rozetachtig zijn opgehoopt, waarbij ze naar boven plotseling in de schutbladen overgaan. De bladen zijn 3-5 cm lang. Beide ondersoorten zijn duidelijk verschillend en beide aan te bevelen voor opname in de verzamelingen. Ze komen beide voor in het oostelijke gedeelte van de Kaaprovincie.

(wordt vervolgd)

Hoeverster: 98, Wageningen

vervolg van blz. 47

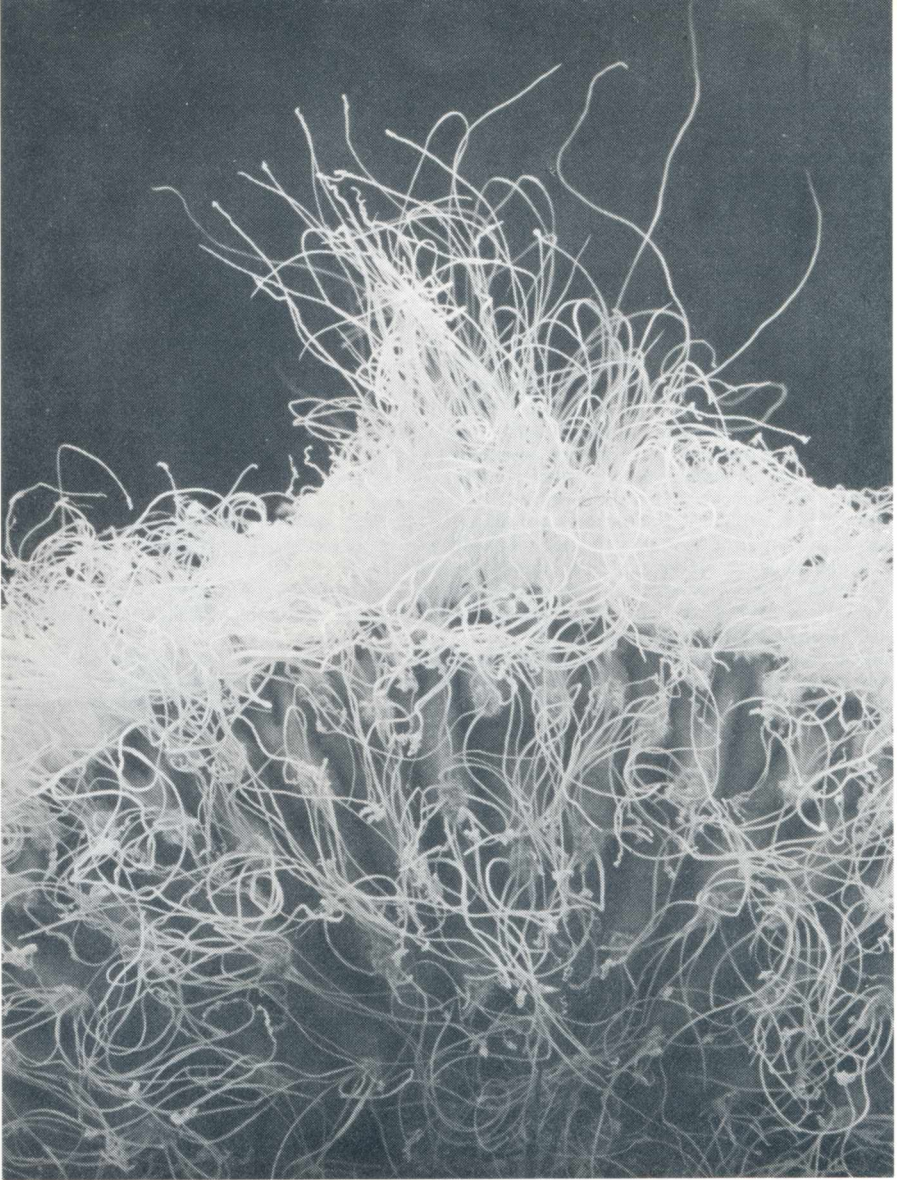
In gedachten zag ik immers de witbehaarde, tot 15 m hoge en 30 cm dikke, honderdjarige zuilen onder de felle Mexicaanse zon. Op bloemen moet zelfs de geduldigste liefhebber hier te lande niet rekenen. Eerst bij een hoogte van 6 m ontwikkelt zich, aanvankelijk eenzijdig, later rondom gans de kop, het cephalium waaruit de roze bloemen te voorschijn komen.

Men zal begrijpen waarom ik de 'old man cactus' het symbool van onze onmacht noemde.

Wellicht denkt u dat het in mijn bedoeling ligt u ervan te overtuigen het verzorgen en kweken van cactussen maar op te geven en, ik zeg maar wat, liever postzegels te verzamelen. Niets is minder waar. Eén der bekendste cactussen uit onze kollekties bracht mij gewoon de beperking van ons kunnen in herinnering.

Ondanks dit alles is *Cephalocereus senilis* een plant die tenvolle zijn plaats in de verzameling verdient. Planten van 'slechts' enkele dm hoog zijn ware pronkstukken, al kunnen er heel wat jaren overgaan om die enkele dm te bereiken. De cultuur van deze kostbaarheden vergt dan ook wel enkele verzorgen. Vooreerst moet worden opgelet voor teveel vocht aan de wortelhals. Dit probleem kan worden omzeild door het enten van de plant. *Eriocereus jusbertii* blijkt een geschikte onderstam te zijn. Deze maatregel komt ook de groei te goede die van nature uit traag verloopt. Tijdens de winter stelt *Cephalocereus senilis* prijs op een iets warmere standplaats dan die, die onze serres meestal bieden. 15° C is een temperatuur die de grijsaard weet te waarderen. In dit opzicht verschilt hij in niets van de meeste cephaliumdragende cactussen zoals *Melocactus*, *Discocactus*, *Pilosocereus* enz.

De foto toont een dichtbij opname van *Cephalocereus senilis* f. *cristata*. Het door mij aangeschafte exemplaar was geënt op *Hylocereus trigonus*, nu niet

4e Prijs fotowedstrijd 1978. De redactie had de prijswinnaars gevraagd bij de winnende foto's een tekst te schrijven. Hier het enige antwoord, dat binnenkwam.

bepaald een interessante onderstam. Mijn eerste werk bestond er dan ook in de plant over te enten op een meer geschikte soort. De kam werd in drie stukken gesneden, twee kwamen op *Trichocereus macrogonus* te staan, het derde op *T. spachianus*. Zij maken thans hun tweede winter door en stellen het voortreffelijk. Vooral een der enten op *T. macrogonus* is uitgegroeid tot een werkelijk mooi exemplaar. De ervaring, ook van andere liefhebbers, leert dat het enten van cristaten van *Cephalocereus senilis* met de nodige zorg moet gebeuren, zoniet vallen er nogal wat verliezen te betreuren. Meer nog dan bij het enten van andere soorten is met name een lage luchtvochtigheid een absolute vereiste.

Cephalocereus senilis: een uitdaging voor elke cactusliefhebber.

Tijdschriften

Cactus & Succulent Journal (U.s.), Vol. 51, nr. 5 Sept.-Oct. 1979.

Myron Kinnach geeft een nieuwbeschrijving van *Echeveria nayaritensis*, die hij in 1970 aantrof in de Mexicaanse staat Nayarit, tussen de steden Guadalajara en Tepic. Hij groeit op een lavabodem bij de vulkaan Ceboruco. Deze *Echeveria* kent roodachtige bladeren. Verder kenmerken van deze nieuwe soort zijn de kleinere bloemen en het wordt tot de reeks *Gibbiflorae* gerekend.

Alfred B. Lau is in dit nummer al aan deel 7 van zijn Zuidamerikaanse reisverslag toe. Zijn verhaaltant blijft interessant en boeiend, juist ook omdat hij niet alleen oog voor de succulenten heeft. Op dergelijke reizen herontdekt hij groeiplanten van reeds bekende cactussoorten, dan wel vindt hij weer nieuwe soorten. De tocht in deze aflevering voert hem door Peru.

Kathryn Sabo behandelt een aantal cactussen en andere succulenten. Lloyd Brinson richt zich speciaal tot de beginners en geeft hun de nodige adviezen. Het reisverhaal van Inge Hoffmann (deel 4) is ook interessant. Zij bevindt zich in deze aflevering in het Andesgebied, in de grensstreek van Argentinië/Bolivië. Ook zij doet er interessante waarnemingen. Om een voorbeeld met name te noemen: het ontdekken van duizenden en nog eens duizenden exemplaren van *Parodia maassii*, zodat men er ternauwernood kan rondlopen!

Richard May behandelt *Sclerocactus polyancistrus* (1e deel), welke voorkomt in de Mojavewoestijn van Californië en in westelijke Nevada. Hij heeft veel onderzoekwerk gedaan op de groeiplaatsen zelf, met name o.a. op het terrein van grondonderzoek.

J.J. Lavranos en L.E. Newton beschrijven nieuwe *Stapeliaceae* uit de Yemenitische Arabische Republiek en wel drie nieuwe variëteiten. Het zijn *Caralluma hexagona* var. *septentrionalis*, *Car. shadhana* var. *barhana* en *Car. sinaica* var. *baradii*.

Bruce Hargreaves bevindt zich volgens zijn vervolgreeks in de buurt van de Kalahariwoestijn, met narne in de streek rond Kanye. Dat hij daarbij vele soorten succulente planten aantreft, is dan ook het onderwerp van zijn artikelen. Net als de andere reisverhaalschrijvers doen, heeft ook hij zijn verhaal met zwartwitfoto's gedocumenteerd.

Th.M.W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

Brochure Notocactus 2, 24 blz. A-4, prijs f 4,-. (gestencild, in het Duits). Deze tweede brochure die voortkomt uit de groep van liefhebbers van Notocactussen is van de hand van J. Theunissen. De samensteller heeft een groot aantal binnenlandse en buitenlandse tijdschriften doorgewerkt op zoek naar artikelen over zijn favoriete geslacht. Per tijdschrift is telkens de naam van de schrijver, de titel van het artikel, het jaartal en de eerste bladzijde genoteerd. Op deze wijze is een schat aan informatie ontstaan, waaruit de geïnteresseerde liefhebber kan putten indien hij wil weten wat er sinds 1894 over een bepaalde Notocactus is geschreven.

Het laatste gedeelte van de brochure bevat een opsomming van de plaatsen, waar 120 Notocactussen officieel zijn beschreven. Alles bij elkaar genomen is deze brochure een handig hulpmiddel voor degenen die zich in het geslacht Notocactus willen verdiepen. Wellicht zou deze brochure een aanzet kunnen zijn voor anderen, om iets dergelijks ook voor andere geslachten samen te stellen. U kunt de brochure bestellen door f 4,- (incl. porto) te storten op giro 1401427 t.n.v. J. Theunissen, Oud-Gastel.

J. Defesche

Rectificatie: Op blz. 291 van het novembernummer 1979 moet **Touglashuth** verandert worden in "Douglas Huth".

De uitslag van de diawedstrijd 1979 zal in het volgende nummer worden opgenomen

INHOUD:	
Lobivia lateritia (Gürke) Br. et R. var. citriflora Rausch var. nov. - W. Rausch	30
Mexicaanse reisverhalen (I) - Hubert Muller	30
Een Brand(t)end probleem (vervolg) - J. Theunissen	36
Crassula barbata - Jaap Mieras	38
60 Jaar Succulenta (slot) - J. de Gast	39
Het geslacht Lophophora (I) - H. Ruinaard en C.A.L. Bercht	41
Lezers schrijven - A.B. Pullen	47
Cephalocereus senilis (Haw.) Pfeiff., een symbool - R. Fonteyne	47
De Crassula's van onze collecties (4) - B.K. Boom	48
Tijdschriften - Th. Neutelings, J. Defesche	52
Rectificatie	52